

Complexnummer: 526619

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Boom en Bosch

Aantal complexonderdelen

6

Monumentnummers van complexonderdelen

526618, 526620, 526622, 526623, 526624, 526625

Woonplaats

Breukelen

Gemeente

Stichtse Vecht

Provincie

Utrecht

Locatie van het hoofdobject

Markt 13, 3621 AB te Breukelen

Complexomschrijving

HISTORISCHE BUITENPLAATS BOOM EN BOSCH te Breukelen

Omschrijving van het complex: In structuur en deels in detail gaaf bewaarde buitenplaats met HOOFDGEBOUW (1), HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG (2), BOUWHUIS (3), TUINHEK (4), ENTREEHEK met SCHAMPPALEN (5), TUINSIERADEN (6). De historische buitenplaats Boom en Bosch ligt ten zuidoosten van de dorpskern van Breukelen aan de rivier de Vecht. De buitenplaats werd gesticht omstreeks 1675, vermoedelijk door Abraham Boddens. Na de familie Boddens was het goed gedurende drie jaar in bezit van Engel baron de Ruyter, een zoon van Michiel Adriaansz. De Ruyter. In de periode van 1709 tot 1711 kwamen het huis en de bijbehorende gronden geleidelijk aan in bezit van Theodorus Boendermaker. In zijn tijd moeten er zijvleugels van anderhalve bouwlaag aan het blokvormige huis zijn gebouwd en werd er een buitengewoon indrukwekkende formele tuin aangelegd (Gravures D. Stoopendaal in "De zegepaalde Vecht", 1719). In 1766 is er aan het formele karakter van de buitenplaats nog weinig veranderd, wel is er in het veilingbericht van dat jaar sprake van slingerbosjes. De omschrijving luidde als volgt: "...een extra Capitaale Hofstede met ...stallinge, koets- en oranje huys, thuyman wooninge, groote laenen, berceaux, starre- en slingerbosjes, extra hoogspringende fonteynen, cascades, etc. Grotwerken en vijvers, compleete menagerie, moesthuynen, perzik- en druyvenkassen, als meede drie morgen bouwland, geleege tegenover de Plaats." Er werden ook beelden, kassen en sinaasappelbomen ter veiling aangeboden. Onder het echtpaar Calkoen-Van Loon (rond 1800 op Boom en Bosch) kreeg de tuin- en parkaanleg een ander aanzien. Zij boden gedurende hun aanwezigheid op Boom en Bosch verschillende tuinornamenten (vazen, potten, trappen, kolommen met kapitelen, borstbeelden) en kuuipplanten (laurier-, sinaasappel- en citroenbomen) via de Utrechtsche Courant te koop aan. Het lijkt erop dat daarmee een einde kwam aan de strikt geometrische aanleg in Franse stijl. Vermoedelijk werden in opdracht van dit echtpaar de zijvleugels van het huis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

ingrijpend vernieuwd/verbouwd en tot de hoogte van het hoofdgebouw opgetrokken. Deze hogere zijvleugels zijn afgebeeld op een prent van Lutgers uit 1836. De verkoopakte van de buitenplaats uit 1846 geeft een goede indruk van de landschappelijke inrichting van park en tuin op dat moment. Er is sprake van "boomgaarden en bosch, met zwaar hoog opgaand geboomte, karper en goudvisch kommen, slingerpaden, slingerlanen en wandelingen, met tuincieraden bestaande uit 13 stuks levensgrote beelden, zoo liggende als op piedestallen en 3 vazen, zomede de overtuin en moestuin aan de Straatweg waarop een fraayen Koepel." Op een afbeelding van Lutgers uit 1871 zijn de zijvleugels van het hoofdgebouw niet meer aanwezig. Op deze tekening is het huis bescheiden van afmeting en wordt het omlijst door hoog geboomte en heestergroepen in landschappelijke stijl. In 1925 werd Boom en Bosch verkocht aan de gemeente Breukelen, die er het gemeentehuis in onder bracht. Het park werd overeenkomstig de afspraak met de voorlaatste eigenaresse opengesteld voor het publiek, een deel van het terrein werd bestraat en ingericht als marktplein. De theekoepel aan de Straatweg is vlak na de koop afgebroken. In de jaren '70 werd in opdracht van de gemeente door ir. J. B. van Asbeck een plan gemaakt voor de restauratie, verbouwing en uitbreiding van het hoofdgebouw en het koetshuis. In de jaren 1979-81 werd het koetshuis gerestaureerd en verbouwd, het hoofdgebouw volgde in de jaren 1983-84. Het restauratieplan behelsde de ingrijpende beslissing de beide vleugels van het hoofdgebouw weer op te bouwen naar het voorbeeld van de prent van Lutgers uit 1836, om zodoende de beschikking te krijgen over meer werkruimte. Tijdens de restauratie is er veel vernieuwd, waaronder de kap, de ramen, de meeste vloeren en veel balklagen. De firma Copijn uit Utrecht heeft in de jaren '80 de ruimte tussen het huis en de Vecht opnieuw in geometrische stijl ingericht. Het landschappelijke park aan de westzijde van het huis is in oppervlakte verkleind, maar gaat in vormgeving terug op het landschapspark zoals dat rond 1800 tot stand moet zijn gekomen.

Voor de bescherming van ondergeschikt belang zijn de parkeerplaatsen rond hoofdgebouw en koetshuis.

Op de bij de omschrijving behorende kaart is de omgrenzing van het complex alsmede de aanduiding van de onderdelen aangegeven.

Waardering De HISTORISCHE BUITENPLAATS BOOM EN BOSCH is van algemeen cultuur-, architectuur-, en tuinhistorisch belang:

- Vanwege de ouderdom;
- Vanwege de ontwikkelingsgeschiedenis;
- Als representatief voorbeeld van een voornaam buitenverblijf aan de Vecht uit het laatste kwart van de 17de eeuw;
- Vanwege de bewaard gebleven historische elementen in het interieur van het hoofdgebouw;
- Vanwege het park in landschapstijl, dat in oorsprong teruggaat tot de eerste helft van de 19de eeuw;
- Vanwege de visueel-ruimtelijke samenhang van de complexonderdelen;
- Vanwege de markante ligging aan de Vecht.

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 526618

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	23 december 2004
Kadaster deel/nr	82734/33

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Breukelen	Stichtse Vecht	Utrecht

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Breukelen-Nijenrode	B			4871

Omschrijving**

Omschrijving onderdeel 1: op de bijbehorende kaart aangegeven met nr. 1)

HOOFDGEBOUW (Boom en Bosch). Het oorspronkelijke hoofdgebouw is een blokvormig huis in Hollands-classicistische stijl, gebouwd in het laatste kwart van de 17de eeuw. Het is opgetrokken uit rode baksteen en bestaat uit twee bouwlagen en een zolder onder een met gesmoorde, Hollandse pannen gedekt, afgeplat schilddak (oorspronkelijk een omlopend schilddak met twee zakgoten). Op de nokeinden schoorstenen. De symmetrische voor- en achtergevel zijn vijf traveeën breed en voorzien van empire-schuifvensters; ter hoogte van de kap een centrale dakkapel met wangen, fronton en dubbel meerruitsvenster. De kapel aan de Vechtzijde is voorzien van een hijsbalk. Zowel de voor- als de achtergevel hebben een representatief aanzien met een decoratieve, centrale ingangspartij bestaande uit een dubbele glazen toegangsdeur met roedenverdeling en halffrond, ornamenteel bovenlicht, opgenomen in een zandstenen omlijsting; op de verdieping een balkon met smeedijzeren, ornamentele balustrade, toegankelijk via een dubbele deur met empire-roedenverdeling gevat in een eenvoudige zandstenen omlijsting. De gevels worden beëindigd door een hoofdgestel met tandlijst. Ter weerszijden van het hoofdgebouw zijn in de jaren '80 van de 20ste eeuw twee vleugels in historiserende stijl opgetrokken. Als uitgangspunt voor deze ingrijpende uitbreiding diende een prent van Lutgers uit 1836. De zijvleugels zijn van gelijke hoogte als het hoofdgebouw, opgetrokken uit rode baksteen en bestaan uit twee bouwlagen en een zolder onder een schilddak met gesmoorde Hollandse pannen. De gevels zijn voorzien van schuifvensters met empire-roedenverdeling. De vensters en deuren aan de voorzijde en in de rechter zijgevel zijn voorzien van persiennes.

Veel oorspronkelijke interieuronderdelen werden tijdens de ingrijpende restauratie (1983-1984) door J. B. van Asbeck vervangen door identieke nieuwe elementen. De oorspronkelijke plattegrond en indeling van het 17de- eeuwse deel van het gebouw hebben behoudens het invoegen van een nieuw trappenhuis en een lift, geen grote wijzigingen ondergaan. Historische afwerkingen worden onder meer aangetroffen in de gangen (ritmische stucdecoratie van geometrische motieven en een marmeren vloer), in de secretariskamer (betimmering en van elders afkomstige marmeren schouw) en in de burgemeesterskamer (betimmering, balkenplafond, en marmeren schouw met bijbehorende spiegel in Lodewijk XV stijl).

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Waardering HOOFDGEBOUW (Boom en Bosch) is van algemeen belang:

- Vanwege de ouderdom;
- Vanwege de ontwikkelingsgeschiedenis;
- Als representatief en redelijk gaaf bewaard voorbeeld van een voornaam buitenverblijf aan de Vecht uit ca. 1675;
- Vanwege de kenmerkende ligging binnen de parkaanleg;
- Vanwege de functioneel-ruimtelijke relatie met de andere onderdelen van de buitenplaats;
- Als beeldbepalend architectonisch element met bijzondere cultuurhistorische waarde aan de Vecht;
- Als representatief voorbeeld van de restauratiepraktijk uit de jaren '70 en '80 van de 20ste eeuw.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Kasteel, buitenplaats

Functie

Monumentnummer*: 526620

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	23 december 2004
Kadaster deel/nr	82734/43

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Breukelen	Stichtse Vecht	Utrecht

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Breukelen	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Breukelen-Nijenrode	B			4871
Breukelen-Nijenrode	B			3050

*Omschrijving***

Omschrijving onderdeel 2: op de bijbehorende kaart aangegeven met nr. 2) HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG behorende tot de buitenplaats Boom en Bosch. De historische tuin- en parkaanleg in landschappelijke stijl is thans beperkt tot de ruimte ten westen van het hoofdgebouw. De ruimte ten oosten van het huis kende oorspronkelijk eveneens een landschappelijke aanleg. Dit deel van het park kreeg na de restauratie en uitbreiding van het hoofdgebouw (jaren '80 van de 20ste eeuw) echter een nieuwe inrichting in een historiserende formele stijl naar een ontwerp van de firma Copijn. Het landschappelijke park wordt gekenmerkt door een enigszins glooiende, grote open ruimte begroeid met gras en omzoomd door hoog geboomte. Langs de zuidoostelijke strook van het terrein vormt deze gesloten groene wand de begrenzing van een daar achter gelegen klein wandelbos, met door eiken begeleide paden. Tussen de bomen ligt enigszins verhoogd een muziektent. Centraal in de open ruimte een boom- en heestergroep met gevarieerde samenstelling. Langs de wandelingen die om en over deze open ruimte voeren enkele monumentale solitaires (linde, beuk, exoten) en boomgroepen. Ter weerszijden van het toegangshek een monumentale kastanje (links) en een monumentale linde (rechts). In het zuidwesten wordt het park visueel begrensd door een landschappelijk vergraven sloot. Aan de overzijde van de sloot een groep oude beuken en een monumentale plataan en kastanje. Er zijn diverse zichtlijnen vanuit het huis in het park en vice versa. De ouderdom van de houtopstand gaat ten dele terug tot de tijd van de aanleg van het park, vermoedelijk de eerste helft van de 19de eeuw. Enkele bomen zijn mogelijk nog ouder. Ten oosten van het huis staat aan de Vecht een tuinhek geflankeerd door een stel vazen op pedestals, welke reeds op 18de- en 19de- eeuwse prenten staan afgebeeld.

De oprijlaan alsmede het voorplein en de verkeersruimtes tussen hoofdgebouw en koetshuis zijn geasfalteerd.

Waardering De HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG behorende tot de buitenplaats Boom en Bosch is van algemeen belang:

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- Vanwege de ontwikkelingsgeschiedenis;
- Vanwege de ouderdom van de houtopstand, die deels teruggaat tot de tijd van de aanleg (eerste helft 19de eeuw);
- Als representatief en vrij gaaf bewaard voorbeeld van een landschappelijk park uit de eerste helft van de 19de eeuw.
- Vanwege de visueel-ruimtelijke samenhang met de andere onderdelen van de buitenplaats;
- Als representatief voorbeeld van een historiserende tuinrestauratie uit de jaren '80 van de 20ste eeuw;
- Vanwege de beeldbepalende, landschappelijke, cultuurhistorische en recreatieve waarde van het park aan de rand van de dorpskern van Breukelen.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Historische aanleg

Monumentnummer*: 526622

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	23 december 2004
Kadaster deel/nr	82734/64

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Breukelen	Stichtse Vecht	Utrecht

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Breukelen	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Breukelen-Nijenrode	B			4871

*Omschrijving***

Omschrijving onderdeel 3: (op de bijbehorende kaart aangegeven met nr. 3) BOUWHUIS behorende tot de buitenplaats Boom en Bosch. Ten noorden van het hoofdgebouw een bouwhuis dat na de restauratie van 1979-81 in gebruik is genomen als kantoorruimte. Het wit gepleisterde gebouw op rechthoekige grondslag bestaat uit twee bouwlagen en een zolder onder een afgeplat schilddak gedekt met gesmoorde Hollandse pannen. Het pand is rondom op beide verdiepingen voorzien van empirevensters, deels schuivend, deels draaibaar en deels voorzien van persiennes. Voorts diverse eenvoudige toegangsdeuren met bovenlicht en een voormalige dubbele koetsdeur in de voorgevel. Het bouwhuis dateert uit de eerste helft van de 18de eeuw.

Waardering Het BOUWHUIS behorende tot de buitenplaats Boom en Bosch is van algemeen belang:

- Vanwege de ouderdom;
- Vanwege de kenmerkende ligging binnen de parkaanleg;
- Vanwege de functioneel-ruimtelijke relatie met de andere onderdelen van de buitenplaats;
- Als representatief voorbeeld van de restauratiepraktijk uit de jaren '70 en '80 van de 20ste eeuw.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Kastelen, landhuizen en parken	Bijgebouwen kastelen enz.	Bouwhuis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 526623

Status rijksmonument
Inschrijving register* 23 december 2004
Kadaster deel/nr 82734/50

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Breukelen Stichtse Vecht Utrecht

Locatiennaam Locatieomschrijving
Breukelen

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Breukelen-Nijenrode B 4871

Omschrijving**

Omschrijving onderdeel 4: (op de bijbehorende kaart aangegeven met nr. 4) TUINHEK behorende tot de buitenplaats Boom en Bosch. In de as van het huis staat aan de Vecht een ijzeren hek, waarvan de vormgeving teruggaat tot de late 18de of vroege 19de eeuw. Het huidige hek is vermoedelijk van latere datum.

Waardering Het TUINHEK behorende tot de buitenplaats Boom en Bosch is van algemeen belang:

- Vanwege de ornamentele waarde;
- Vanwege de kenmerkende ligging binnen de parkaanleg, aan het einde van de centrale as;
- Vanwege de functioneel-ruimtelijke relatie met de andere onderdelen van de buitenplaats.

Hoofdcategorie Subcategorie Functie
Kastelen, landhuizen en parken Tuin, park en plantsoen

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 526624

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	23 december 2004
Kadaster deel/nr	82734/56

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Breukelen	Stichtse Vecht	Utrecht

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Breukelen	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Breukelen-Nijenrode	B			4871

*Omschrijving***

Omschrijving onderdeel 5: (op de bijbehorende kaart aangegeven met nr. 5) ENTREEHEK met SCHAMPPALEN behorende tot de buitenplaats Boom en Bosch. De toegang tot de buitenplaats wordt gemarkeerd door twee zandsteenkleurige pijlers met rusticamotief, beëindigd door een fries van acanthusblad en een geprofileerde afdekplaat. Beide pijlers dragen een wapenschild en een deel van de naam Boom en Bosch in zwarte letters. Tussen de pijlers een modern dubbel spijlenhek (voor de bescherming van ondergeschikt belang). Aan de buitenzijde van de pijlers twee ornamentele, smeedijzeren vleugelstukken. Aan de Markt-zijde staat voor de hekpijlers een stel hardstenen schamppalen, samen dragen zij het jaartal 1847. Het hek dateert uit het midden van de 18de eeuw, de schamppalen vermoedelijk uit 1847.

Waardering Het ENTREEHEK met SCHAMPPALEN behorende tot de buitenplaats Boom en Bosch is van algemeen belang:

- Vanwege de ouderdom;
- Vanwege de ornamentele waarde;
- Vanwege de kenmerkende ligging binnen de parkaanleg;
- Vanwege de functioneel-ruimtelijke relatie met de andere onderdelen van de buitenplaats.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Kastelen, landhuizen en parken	Tuin, park en plantsoen	

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 526625

Status rijksmonument
Inschrijving register* 23 december 2004
Kadaster deel/nr 82734/167

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Breukelen Stichtse Vecht Utrecht

Locatiennaam Locatieomschrijving
Breukelen

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Breukelen-Nijenrode B 4871

Omschrijving**

Omschrijving onderdeel 6: (op de bijbehorende kaart aangegeven met nr. 6) TUINSIERADEN behorende tot de buitenplaats Boom en Bosch. Het tuinhek aan de Vecht wordt geflankeerd door een stel zandsteenkleurige tuinvazen op een bijbehorend piedestal. De ornamentele vazen staan op een voet, zijn achthoekig van vorm, waarbij de vier grotere vlakken voorzien zijn van een medaillon en worden bekroond door een bewerkt deksel. De blokvormige piedestals zijn voorzien van paneelvakken en een ornamentele rand met klokjesmotief onder de deklijst. De tuinvazen en piedestals zijn afgebeeld op de gravure van Stoopendaal (1719), op de tekening van J. de Beyer (1750) en op de prenten van P.J. Lutgers (1836 en 1871). Vazen en piedestals dateren van omstreeks 1700.

Waardering De TUINSIERADEN behorende tot de buitenplaats Boom en Bosch zijn van algemeen belang:

- Vanwege de ouderdom;
- Vanwege de geschiedenis van de objecten, die door oude afbeeldingen geïllustreerd wordt;
- Vanwege de ornamentele waarde;
- Vanwege de visueel-ruimtelijke relatie met de andere onderdelen van de buitenplaats.

Hoofdcategorie Subcategorie Functie
Kastelen, landhuizen en parken Tuin, park en plantsoen Tuinsieraad

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument